

FR. LOČNIŠKAR:

Brod.

anes ga ni več. Umaknil se je mostu in z njim so izginile vse zanimivosti, ki nam jih je pripravljalo to prevozno sredstvo. Kadarkoli grem še danes čez naš savski most, pohitim v mislih nazaj v ono dobo, ko smo se prevažali po savski gladini z »ladjo«. Tako smo namreč rekali navadnemu plavu ali brodu, ki je prevažal čez vodo ljudi in živali z vozovi vred. Bil pa je tak-le: Spodaj dva velika čolna, počez pritrjena bruna in na teh pribite deske. Ob robovih seveda močna ograja, da je tudi norčavi junček ni mogel razdreti.

Nad prevoznim mestom, tudi brod imenovanim, je bila napeljana čez Savo močna žica, pritrjena na obeh straneh na trdna stebra. Po tej žici je drčala močna vrv, na katero je bila privezana naša »ladja«, da je ob močnejšem vodnem toku vsaj nekoliko pomagala brodarjem. Še danes čujem glas: »Vrv je napetal!« To je bil opomin brodarju, da je močneje odrinil z drogom ladjo navzgor proti reki.

Po tem plavu smo se vozili v šolo, v cerkev, v prodajalnico. Kraj Save na naši strani je stala hiša, gostilnica. Tam smo ob praznikih počakali, da so se sešli vsi ljudje. Biti pa smo morali točni, zakaj prevoznik ni čakal nikoli čez čas. Kdor je zamudil — hajd nazaj! Ob takih prilikah se ni prevažalo dvakrat. Če je pa prišel samcat popotnik bodisi s te ali z nasprotne strani, se je pa prepeljal vsak čas.

Poleti smo čakali zunaj pred hišo, ob mrazu pa smo se prerivali v hiši okrog peči in si pomagali vsak po svoji moči do gorkote. Tako otroci. Starejši pa so posedli za mize in modrovali.

Kadar je voda močno narasla, ni bilo mogoče z brodom čez Savo. Zgodile so se že nesreče, in stari ljudje so pripovedovali o tem mlajšim v svarilo.

Podoben dogodek je zapisan tudi v mojem spominu.

Moral sem biti še jako majhen, ker se mi zde vse okolnosti, kakor bi bile zavite v meglo. Le dogodek sam stoji živ pred menoj, kakor bi se bil izvršil včeraj. Dobro še vem, da sem se držal očeta za roko. Pod nogami se mi je začelo nekaj močno zibati. Ljudje so zakričali v en glas. Tedaj me je dvignil oče v naročje. Videl sem ljudem čez glave in opazil pred seboj čudno, gibajočo se planjavo. To je bilo valovje. V glavi sem začutil neko bolečino: oko ni našlo več mirne točke, kjer bi se odpočilo. Zvrtelo se mi je. Prav tak občutek me je navdal, kakor časih pozneje, ko smo plesali po travi. Slišal sem okrog sebe vpitje ljudi in ropotanje. Takrat sem zajokal. Jokale so tudi odrasle ženske. Spominjam se dobro, da me je oče stisnil k sebi, rekoč: »Francek, ne jokaj, nič se ne boji!« To me je hipno potolažilo.

Pogledal sem zopet okrog sebe in videl jasneje. Ta prizor mi je ostal popolnoma v spominu. Moški so z dolgimi koli drezali v vodo. Ženske so jokale. Vsi pa smo z ladjo leteli, leteli...

»Kam se peljemo, tata?« sem vprašal v strahu. Vse se mi je zdelo neznansko čudno.

»Nič se ne boj, Francek, v nebesa pojdeš!« je rekel oče s čudnim glasom in me še bolj stisnil k sebi.

V moji glavi pa se je nekaj čudno posvetilo. Mati mi je pravila o nebesih, ki so nad nami. Mi pa se peljemo po vodi navzdol. In ljudje jokajo. V nebesih pa so vsi veseli. Vse to mi je šinilo v spomin tisti hip in zdelo se mi je neznansko čudno. Začel sem klicati mater. Ničesar nisem več videl, samo vpitje sem še čul.

Zavedel sem se, ko se je »ladja« hipoma ustavila. Okrog nas je bilo grmovje. Raslo je kar iz vode. Ljudje so se vsekrižem držali za te palice in vpitje je potihnilo. Skakali so drug za drugim v vodo in jo bredli do pasu. Tudi oče je stopil z menoj z ladje in me nesel skozi gosto grmovje, brodeč vodo čez kolena. Ko sva prišla do suhe zemlje, sem plezal brez njegove pomoči po bregu navzgor. Tekel sem povedat naprej materi, da smo se peljali v nebesa, in da so ljudje zato jokali ter rajši poskakali v vodo.

Mati me je v strahu poslušala. Meni pa je bilo vse tako nejasno, kakor bi bil prišel na drugi svet.

V tem je prišel oče. Zdaj je pripovedoval čisto drugače. Rekel je, da bi bili kmalu vsi potonili, ker se je ladja utrgala. To mi je bilo novo.

»In potem bi prišli v nebesa?« sem se oglasil jaz.

»Seveda, kdor je pridne,« je rekla mati.

»Kaj ne, tiste ženske pa ne, ker so tako kričale; tiste niso pridne in bi ne šle v nebesa?« sem vprašal.

»O, tiste pa ne,« je rekla mati.

S tem sem bil potolažen.

Pozneje sem večkrat čul, da smo bili tisto nedeljo v hudi nevarnosti in da se moramo le slučajno zahvaliti, ker smo srečno ušli smrti. Ladja se je namreč utrgala kmalu pri kraju, in tok Savo jo je zanesel na prvem ovinku h kraju, v grmovje, kjer se je ustavila. Sicer bi bili šli po vodi navzdol bogve kam, skoro gotovo v hladno naročje smrti...

Danes ni več broda. Velik most se boči tam čez Savo. In kadar grem čezenj, mi prihaja v spomin dogodek iz rane mladosti.

